

Antarktika'da

Meteorit Avcıları

Antarktika'nın bembeyaz kar ve buz örtüsünün ortasında bir taş parçası görerseniz ne düşünürsünüz? Bu durumu bazılarınız normal bulacaktır ama hiç normal bir durum değil. Çünkü bu bölgede değil toprak bir taş parçası bile görmek çok anlamlı bir şey. Çünkü bu taşlar Dünya dışı taşlar.

Gece gökyüzünde gördüğünüz kayan yıldızın bilimsel adı aslında "meteor". Gezegenlerle karşılaştırıldığında çok küçük olan bu gökcisimleri Dünya atmosferine girdiklerinde yanarak parçalanıp yok olurlar. Ama yeterince dayanabilirlerse bir kısmı Dünya'nın yüzeyine düşer ve o zaman da

adları "meteorit" olur. Öyle filmlerde gördüğünüz gibi Dünya'nın geleceğini tehlike altına sokan büyüklüklerde değil genellikle bir ceviz büyüklüğünde olurlar. Kim bilir belki de kendi mahallenizde yürürken ayakkabınızın burnuyla sürüklediğiniz taş bir meteorittir.

Antarktika'nın beyaz örtüsü bu siyah taşları bulmak için oldukça elverişli bir alan. Buraya da Dünya'nın her yerine düştüğü kadar meteorit düşüyor; ancak başta da belirttiğimiz gibi daha göze çarpıcı olduğundan meteorit avı daha kolay oluyor.

Bilim adamları bölgenin bu avantajını keşfeder keşfetmez hemen ava başlamışlar ve 8000'den fazla meteorit, yani Dünya dışı taş parçası bulmuşlar. Hatta bilim adamlarından oluşan bir ekip bu "av" ve araştırmalar için Antarktika'da bir kamp kurmuşlar. Çetin kış şartlarına uygun olarak donatılmış kampta buz üstünde ilerleyebilen motorsikletlerden tutun da gerekli laboratuvar araçlarına kadar her şey var.

Antarktika haritasında belirtilmiş olan kırmızı noktalar bazı önemli meteoritlerin bulunduğu yerleri gösteriyor.

Dünya'ya düşen meteoritlerin hepsi yalnızca uzayda öylesine dolaşan ve yeri yurdu belli olmayan meteorlar değil. Bunların bazıları Mars ve Jüpiter gezegenleri arasında, ta Güneş Sistemini'ndeki gezegenlerin oluşum döneminden kalmış olan Asteroid Kuşağı'ndan kopup geliyor. Ayrıca Ay ve Mars'tan da örnekler sunuyor meteoritler bize. Ay ve Mars'tan gelen parçalar da, bunlara çarpan başka meteorların etkisiyle bulundukları yerden kopuyor ve uzayda gezinmeğe başlıyor. Bunlar evrenin bize sunduğu ipuçları.

Bu örnekler yardımıyla Mars'a gitmeye gerek kalmadan Mars'la ilgili bazı bilgiler elde edebiliyoruz. Mars'ın neden oluştuğunu ve tarihini yapılan araştırmalarla biraz olsun aralayabiliyoruz. Hatta Asteroid Kuşağı'ndan gelen parçalar da bize Güneş Sistemi'nin oluşumuyla ilgili ip uçları veriyor. Bilim adamları ayrıca meteoritler üzerinde herhangi bir canlıya ait kanıtlar bulmaya da çalışıyorlar.

Av Başlıyor

Antarktika'da kamp kurmuş olan bilim adamları sabah 6'da kalkıp kahvaltıdan

Antarktika'da bu tür bir araştırmayı yürütürken bilim adamı olmanın yanında çetin hava şartlarında yaşamayı da becerebilmek gerek,

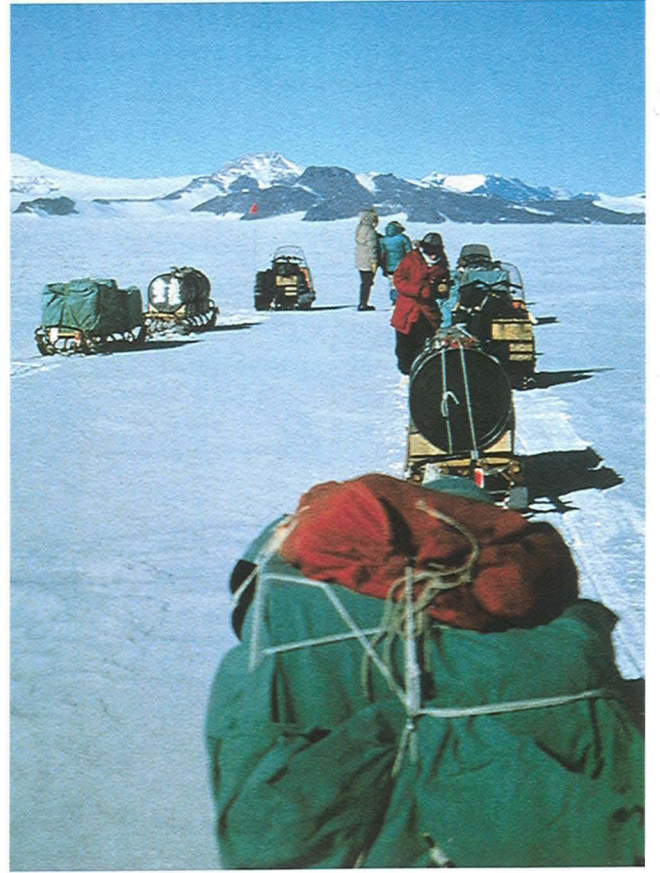
Meteoritler "yakalanır yakalanmaz" hemen koruyucu bir torbaya konur. Çünkü insanlardan bulaşabilecek mikroplar araştırmalarda kanışıklığa yol açabilir.

sonra yola çıkıyorlar. Eldivenlerini, berelerini ve kalın montlarını giyip kar motorlarına biniyorlar. Daha önceden planladıkları araştırma bölgesine vardıklarında, aralarında belli bir uzaklıkla bir sıra oluşturup

Antarktika'da meteorit toplamak bir oyun değil ve bilim adamları meteoritleri gerçekten böyle avlamıyorlar! Çünkü meteorit düşerken büyük bir hızla gelip ağı deler.

Kampta gerekli malzemelerden en önemlileri yiyecek ve yakıt. Bunların kampa getirilebilmeleri 1 gün sürüyor.

buz ve karın üzerinde bulmayı bekledikleri kömür parçasına benzeyen meteoritleri arıyorlar.

Sonunda ekipten biri neşeyle bir çığlık atıyor ve diğerlerine bir meteorit bulunduğunu haber veriyor. Bu meteorit uzayın neresinden geliyor olursa olsun çok değerli ve üzerinde çalışılmağa değer. Bilim adamları bazen meteoritin nereden gelmiş olabileceğini bir bakışta tahmin edebiliyorlar, ama kesin sonuç incelemelerden sonra belli olacak.

Aslında Dünya'ya çok sayıda meteorit düşüyor. Ama nereye ineceği hiç belli olmuyor. Sahilde su üstünde sektirmek için kullandığınız taş da bir meteorit olabilir.

Bilim adamları yakaladıkları meteorite mümkün olduğunca az dokunmak isterler, çünkü meteoritlere de mikrop bulaşabilir. Onların üzerinde yapılan canlı araştırmalarında sizin taşıdığınız bir mantarın ya da virüsün olmasını istemezsiniz herhalde.

Günün sonuna doğru, öğleden sonra saat 3'te ekip toplam 13 meteorit buldu. Her biri

teker teker koruyucu plastik torbalara kondu. Rüzgârın hızı arttı ama av başarıyla sonuçlanmıştı. Karınlar acıktı ve tatlı bir yorgunluk çöktü.

Kampa vardıklarında donmuş tavuk parçalarını bir torbadan çıkardılar. Antarktika'da buzdolabına hiç gereksinim duymazsınız. Burada önemli olan içeceklerin donmasını önleyebilmek. Tavukları küçük ocaklarda pişirip yemeğe hazırlandılar.

Gökyüzünde bir yıldız kaydığına hemen bir dilek tutun. Dileğinizin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli olmaz. Aslında bir meteorit olan kayan yıldızın sizin dileğinizden haberi bile yok; ama sizin bilmediğiniz bilgilerle dolu olarak Dünya'ya geliyor.

Yaşanan tüm bu zorluklara rağmen, Antarktika'nın bir köşesinde yapılan bu araştırmalarla Evren'in bir köşesinden kopup gelmiş bu küçük gezginlerin anlattıkları öyküler, insanoğlu henüz Dünya dışında insanlı araştırma yapamıyorken küçük de olsa Evren'e bir pencere açıyor.

Özgür Ergin

Meteoritler genelde küçükler. Yukarıdaki resimde ortalama bir meteorit görüyorsunuz. Fakat bilim adamları bazen şansları iyi gittiğinde aşağıdaki resimde olduğu gibi böyle büyük çapta meteoritler de bulabiliyorlar. Meteoritin çapı arttıkça çarptığı yerdeki etkisi de o derece artıyor. Çok büyük meteoritlerin Dünya'ya çarpması sonucu doğacak felaketlerle ilgili bazı filmleri seyretmiş olmalısınız.

